

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 19. joulukuuta 2019
(OR. en)

15267/19

ECOFIN 1161
UEM 391
SOC 812
EMPL 613
COMPET 804
ENV 1039
EDUC 487
RECH 530
ENER 547
JAI 1339

SAATE

Lähettiläjä:	Euroopan komission pääsihteerin puolesta Jordi AYET PUIGARNAU, johtaja
Saapunut:	18. joulukuuta 2019
Vastaanottaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopan unionin neuvoston pääsihteerin
Kom:n asiak. nro:	COM(2019) 652 final
Asia:	Suositus NEUVOSTON SUOSITUS euroalueen talouspolitiikasta

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2019) 652 final.

Liite: COM(2019) 652 final

EUROOPAN
KOMISSIO

Strasbourg 17.12.2019
COM(2019) 652 final

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

euroalueen talouspolitiikasta

{SWD(2019) 631 final}

NEUVOSTON SUOSITUS

euroalueen talouspolitiikasta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 136 artiklan yhdessä sen 121 artiklan 2 kohdan kanssa,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97¹ ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011² ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Euroalueen talous jatkaa laajentumistaan, mutta siihen liittyy toisiinsa kytköksissä olevia riskejä, ja näköpiirissä on epävarmuutta. Lisäksi näkymiä synkistävät hitaan kasvun ja inflaation pitkittymisen riski, minkä taustalla on vaisu tuottavuuskehitys ja väestön ikääntyminen. Vaikka tuotantokuilu on ollut positiivinen vuodesta 2017 ja oli 0,7 prosenttia suhteessa potentiaaliseen BKT:hen vuonna 2018, potentiaalisen kasvun odotetaan pysyvän kriisiä edeltäneen tason alapuolella³. Pohjainflaatio pysyi 1–1 ½ prosentin välillä vuonna 2018, ja sen ennustetaan olevan noin 1 ½ prosenttia vuosina 2019, 2020 ja 2021. Työmarkkinaindikaattorit paranevat edelleen, vaikkakin hitaammin. Myös työllisyyden kasvun ennustetaan jatkavan hidastumistaan, ja työpaikkojen laatuun liittyy edelleen haasteita. Nimellispalkkojen kasvuvauhti on vakiintunut. Se kiihtyi vuonna 2018 noin 2 ¼ prosenttiin oltuaan useita vuosia alle 2,0 prosenttia. Kasvun ennustetaan olevan noin 2 ½ prosenttia vuonna 2019 ja hidastuvan 2 ¼ prosenttiin vuosina 2020–2021. Hyvistä työmarkkinaolosuhteista huolimatta reaali-palkkojen nousu on ollut hidasta eikä kiihdy jatkossakaan. Vuosina 2018 ja 2019 reaali-palkat nousivat alle prosentin, ja vuosille 2020 ja 2021 ennustetaan 0,7 prosentin ja 0,8 prosentin nousua. Euroalueen vaihtotaseen ylijäämän ennustetaan supistuvan. Alijäämäiset jäsenvaltiot ovat supistaneet vaihtotaseen alijäämiään tai kääntäneet ne ylijäämiksi. Niillä tosin on edelleen suuret negatiiviset

¹ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

² EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25.

³ Kaikki tässä asiakirjassa esitetyt ennusteet perustuvat Euroopan komission syksyn 2019 talousennusteeseen.

ulkomaiset nettovarallisuusasemat (NIIP)⁴. Samaan aikaan joissakin jäsenvaltioissa on jatkuvasti suuri vaihtotaseen ylijäämä, minkä vuoksi niiden ulkomaiset nettovarallisuusasemat jatkavat kasvuaan. Vaihtotaseen dynamiikkaan vaikuttaa euroalueella ulkoisen kysynnän heikkeneminen erityisesti vientivetoisissa jäsenvaltioissa, joissa vaihtotaseen ylijäämä on suuri ja jotka ovat hyvin riippuvaisia ulkomaisesta vientikysynnästä.

- (2) Kasvupotentiaalin lisääminen siten, että samalla varmistetaan ympäristöllinen ja yhteiskunnallinen kestävyys ja edistetään euroalueen jäsenvaltioiden todellista lähentymistä, edellyttää kestävästä kasvusta vauhdittavia rakenneuudistuksia sekä investointeja aineelliseen ja aineettomaan pääomaan tuottavuuden parantamiseksi. Tämä auttaisi erityisesti niitä jäsenvaltioita, joiden kasvupotentiaali on selvästi euroalueen keskiarvoa alhaisempi. Kasvupotentiaalin lisääminen olisi tarpeen myös, jotta euroalueen talous ei ajautu pitkittyneeseen alhaisen potentiaalisen kasvun ja tuottavuuden, hitaan hintainflaation ja palkkojen nousun sekä kasvavan eriarvoisuuden aikaan. Uudistukset ja investoinnit ovat edelleen ratkaisevan tärkeitä sen varmistamiseksi, että kasvu saadaan taas vauhtiin euroalueella ja voidaan kohdata keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä kasvavat paineet, jotka johtuvat muun muassa väestönkehityksen heikkenemisestä. Lisäksi on helpotettava siirtymistä kestäväan talouteen, mikä auttaa euroaluetta ja sen jäsenvaltioita saavuttamaan Yhdistyneiden kansakuntien kestäväan kehityksen tavoitteet.
- (3) Ilmastonmuutos on yksi suurimmista maailmantaloutta, rahoitusjärjestelmiä ja nykypäivän yhteiskuntaa uhkaavista järjestelmäriskeistä, ja sen taloudelliset vaikutukset alkavat näkyä. Ilmastonmuutos ja laajemmin ympäristön pilaantuminen aiheuttavat yhä enemmän riskejä maailmantaloudelle, ja ne vaikuttavat yhteiskuntiemme haavoittuvimpiin ihmisryhmiin. Jos asianmukaisia toimenpiteitä ei toteuteta, tällä voi olla kielteisiä vaikutuksia euroalueen talouksien häiriönsietokykyyn, osallistavuuteen ja pitkän aikavälin kasvupotentiaaliin. Tässä yhteydessä olisi olennaisen tärkeää investoida ja luoda sääntelyyn ja rahoitukseen liittyvät edellytykset hallitulle siirtymiselle kohti kestäväan taloutta. Jos ympäristö- ja ilmastohaasteisiin vastataan oikealla tavalla, ne tarjoavat myös mahdollisuuden piristää Euroopan taloutta ja suunnata sitä kohti kestäväan kehitystä. Tähän liittyen komissio on esittänyt EU:n kasvustrategiaksi Euroopan vihreän kehityksen ohjelman. Se sisältää ensimmäisen eurooppalaisen ilmastolain, jolla vuoden 2050 ilmastoneutraaliustavoite voidaan kirjata lainsäädäntöön. Samalla vihreään talouteen siirtymisessä on otettava huomioon vaikutukset yhteiskunnan eri osiin. Kestäväan talouteen siirtymistä helpottavia investointeja on täydennettävä panostamalla osaamiseen ja tukemalla siirtymistä työpaikasta toiseen. Näin voidaan varmistaa, että kaikki kansalaiset hyötyvät teknologian muutoksista erityisesti aloilla ja alueilla, jotka ovat jääneet jälkeen digitaalisesta ja vihreästä siirtymästä.
- (4) Julkisten ja yksityisten varojen käyttäminen vihreään ja digitaaliseen siirtymään tehtävissä investoinneissa voi auttaa ylläpitämään kasvua lyhyellä aikavälillä ja vastaamaan talouksiemme pitkän aikavälin haasteisiin. Digitaalinen vallankumous voi tarjota mahdollisuuksia parantaa tuottavuutta, nopeuttaa kasvua ja luoda työpaikkoja, mutta se voi myös asettaa haasteita erityisesti vähemmän koulutetuille työntekijöille, joilla ei ole uuden teknologian parissa työskentelyn edellyttämää osaamista. Euroalueen jäsenvaltioiden eritahtinen siirtyminen digitaalitalouteen voi

⁴ Euroopan komissio (2019), Varoitusmekanismia koskeva kertomus 2020, COM(2019) 651 final.

osoittautua merkittäväksi riskiksi lähentymiselle ja makrotalouden vakaudelle. Tätä voivat vahvistaa voimakkaat keskittymisvaikutukset, jotka hyödyttävät usein suuria kaupunkeja, ja digitaaliteknologian alalla usein vallitseva ”voittaja vie kaiken” -tilanne. Tämä voi lisätä eriarvoisuutta ja vaikeuttaa lähentymistä. Investoinnit olisi suunnattava paitsi tutkimuksen ja innovaatioiden tuottamiseen myös innovaatioiden laajempaan levittämiseen koko taloudessa.

- (5) Koordinoitumpi investointistrategia yhdistettynä euroalueen tason vahvempiin uudistuspyrkimyksiin on ratkaisevan tärkeässä roolissa, kun tuetaan kasvua ja vastataan pitkän aikavälin haasteisiin, kuten ilmastoosiirtymään ja teknologian murrokseen. Lähentymistä ja kilpailukykyä edistävä talousarvioväline, joka sisällytetään uudistusten tukiohjelmaan, tarjoaa rahoitustukea euroalueen jäsenvaltioille uudistus- ja investointipakettien toteuttamista varten. Myös InvestEU-ohjelmalla, jolla edistetään myös Kestävä Eurooppa -investointiohjelmaa, pyritään saamaan aikaan vähintään 650 miljardin euron lisäinvestoinnit, joilla edistetään innovoinnin ja työpaikkojen luomista EU:ssa muun muassa rahoittamalla kestävää infrastruktuuria. Koheesiopolitiikan rahastoilla, joilla on keskeinen rooli unionin alueiden ja maaseudun tukemisessa, on tärkeä rooli myös ilmastoosiirtymässä ja teknologisessa siirtymässä, sillä ne edistävät kestävästä kehitystä. Euroopan investointipankki osoittaa jo nyt 25 prosenttia kokonaisrahoituksestaan ilmastoinvestointeihin ja on ilmoittanut aikovansa kaksinkertaistaa niiden osuuden. Unionin kestävyystavoitteiden saavuttamiseksi on olennaisen tärkeää toteuttaa kansallisella ja alueellisella tasolla investointihankkeita, jotka edistävät ilmastonmuutokseen sopeutumista ja sen hillitsemistä, energiakäännettä, hiilestä irtautumista tai kiertotaloutta. Investoinnit verkkotoimialoihin ja -infrastruktuuriin voivat auttaa parantamaan euroalueen kilpailukykyä ja edistää siirtymistä kestävämpään liikenteeseen. Lisäksi investoinnit aineettomaan omaisuuteen, kuten tutkimukseen, kehittämiseen ja osaamiseen, ovat avainasemassa valmisteltaessa euroalueen työmarkkinoita tuleviin haasteisiin.
- (6) Viime vuosina koetun talouden laajentumisen vaikutukset ovat jakautuneet epätasaisesti jäsenvaltioiden sisällä sekä alueiden ja maiden välillä. Vaikka käytettävissä olevat tulot ovat viime aikoina nousseet, ne alittavat edelleen kriisiä edeltäneen tason useissa euroalueen jäsenvaltioissa. Köyhyys- ja syrjäytymisvaarassa olevien ihmisten määrä on laskusuunnassa useimmissa jäsenvaltioissa, ja heitä on nyt viisi miljoonaa vähemmän kuin tilanteen ollessa huonoimmillaan vuonna 2012. Euroalueella köyhyys- ja syrjäytymisvaarassa on kuitenkin edelleen enemmän ihmisiä kuin vuonna 2008. Asukaskohtaisen BKT:n erojen kasvu päättyi muutama vuosi sitten, kun jotkin jäsenvaltiot alkoivat lähentyä parhaiten suoriutuneita maita. Korkeimpien tuloluokkien osuus kokonaistuloista on kuitenkin kasvanut hitaasti viime vuosikymmenen aikana, ja jäsenvaltioiden välillä on edelleen suuria eroja. Jotta voitaisiin edistää ylöspäin tapahtuvaa lähentymistä jäsenvaltioissa ja niiden välillä, olisi tärkeää edistää politiikkatoimia, joilla pyritään lisäämään sekä tehokkuutta että tasapuolisuutta kestävästä kehityksen tavoitteiden mukaisesti. Näin päästään parempiin makrotaloudellisiin tuloksiin, joista on tasapuolisemmin hyötyä koko yhteiskunnalle. Tämä edistää myös euroalueen yhteenkuuluvuutta.
- (7) On ratkaisevan tärkeää, että euroalueen makrotalouspolitiikan yhdistelmä, johon kuuluvat raha-, finanssi- ja rakennepolitiikka, on johdonmukainen ja tasapainoinen. Näin voidaan varmistaa vakaa, osallistava ja kestävä talouskasvu ja reagoida tuloksellisesti pitkään hitaana pysyneeseen inflaatioon, heikkeneviin näkymiin ja pitkän aikavälin kasvuun kohdistuviin riskeihin. Euroopan keskuspankki ylläpitää

elvyttävää rahapolitiikkaa edistääkseen keskipitkän aikavälin inflaatiotavoitteen saavuttamista samalla kun pankki tukee kasvua ja työpaikkojen luomista. Finanssipolitiikalla on täydennettävä rahapolitiikan viritystä samoin kuin eri alojen rakenneuudistuksilla, jotka ovat tarpeen muun muassa talous- ja rahaliiton (EMU) rakenteen täydentämiseksi.

- (8) Talous- ja rahaliiton moitteetonta toimintaa tukee kansallisten finanssipolitiikkojen koordinointi, jossa noudatetaan täysimääräisesti vakaus- ja kasvusopimusta ja otetaan samalla huomioon käytettävissä oleva julkisen talouden liikkumavara ja heijastusvaikutukset eri maissa. Euroalueen finanssipolitiikan virityksen odotetaan olevan pitkälti neutraali tai lievästi elvyttävä vuosina 2020 ja 2021. Samaan aikaan kansalliset finanssipolitiikat eivät edelleenkään ole riittävän eriytyneitä, kun otetaan huomioon jäsenvaltioissa käytettävissä oleva julkisen talouden liikkumavara. Maltillisen finanssipolitiikan noudattaminen niissä jäsenvaltioissa, joilla on paljon julkista velkaa, ohjaisi julkisen velan lasku-uralle, vähentäisi häiriöalttiutta ja antaisi automaattisten vakauttajien toimia täydellä teholla talouden taantuman aikana. Toisaalta investointien ja muiden tuottavien menojen lisääminen jatkossakin niissä jäsenvaltioissa, joiden julkisen talouden tilanne on suotuisa, tukisi kasvua lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä ja auttaisi myös tasapainottamaan euroalueen taloutta. Jos näkymät heikkenevät, kasvun ylläpitämiseksi lyhyellä aikavälillä on tärkeää saavuttaa tuottavaan varojen käyttöön keskittyvä, kasvua tukeva finanssipolitiikan kokonaisviritys samalla kun harjoitetaan kaikilta osin vakaus- ja kasvusopimuksen mukaista politiikkaa, jossa otetaan huomioon maakohtaiset olosuhteet ja vältetään mahdollisuuksien mukaan myötäsyklisyyttä.
- (9) Julkisen talouden rakenneuudistukset ovat edelleen ratkaisevan tärkeitä, jotta voidaan parantaa julkisen talouden kestävyyttä, vahvistaa kasvupotentiaalia ja mahdollistaa tehokas finanssipolitiikka laskusuhdanteessa. Hyvin toimivat kansalliset finanssipolitiikan kehykset, säännölliset ja perusteelliset menojen uudelleenarvioinnit sekä tehokkaat ja läpinäkyvät julkiset hankinnat voivat yhdessä lisätä julkisen varainkäytön tehokkuutta ja vaikuttavuutta ja parantaa finanssipolitiikan uskottavuutta ja laatua. Kansallisten talousarvioiden koostumuksen parantaminen sekä tulo- että menopuolella, mukaan lukien resurssien siirtäminen investointeihin laatimalla julkisten investointien strategioita, parantaisi julkisten talousarvioiden vaikutusta kasvuun, parantaisi tuottavuutta ja alkaisi vastata vihreään ja digitaaliseen talouteen liittyviin kiireellisiin pitkän aikavälin haasteisiin. Verojärjestelmien yksinkertaistaminen ja nykyaikaistaminen sekä veropetoksiin, verovilppiin ja veron kiertämiseen puuttuminen aggressiivisen verosuunnittelun vastaisilla toimenpiteillä on olennaisen tärkeää, jotta verojärjestelmistä saadaan tehokkaampia ja oikeudenmukaisempia. Liikkuvien resurssien helppo siirtely euroalueella lisää verokilpailun mahdollisuuksia. Jäsenvaltioiden välinen koordinointi on sen vuoksi olennaisen tärkeää, jotta voidaan puuttua voitonsiirtoihin, liialliseen verokilpailuun ja yleiseen kilpailuun alhaisimmasta yhtiöverotuksesta. Keskeisessä asemassa ovat tältä osin yhteistä yhdistettyä yhtiöveropohjaa koskeva sopimus sekä sopimus voittojen kohdentamisesta maiden kesken ja tosiasiallisen vähimmäisverotuksen varmistamisesta. Verotaakka on euroalueella suhteellisen suuri, ja se on painottunut työn verotukseen. Omaisuus- ja ympäristöverojen osuus verotuloista on sitä vastoin hyvin pieni. Viimeksi mainitut voivat kuitenkin olla vähemmän haitallisia kasvuille sekä työvoiman kysynnälle ja tarjonnalle, ja ne voivat edistää kestävästä kasvusta kannustamalla kuluttajia ja tuottajia toimimaan ”vihreämmin”. Verotuksessa olisi otettava paremmin huomioon ilmastouluuttavuus ja puututtava johdonmukaisemmin päästöihin ja hiilivuotoon. Sen vuoksi vihreään talouteen siirtymisen helpottamiseksi

ehdotetaan, että finanssipolitiikassa edistetään ympäristösitoumusten mukaisia malleja, ja tarkistetaan energiaverotusdirektiiviä. Lisäksi olisi tarvittaessa otettava käyttöön hiilidioksidipäästöjen tullimekanismi, jolla vältetään hiilivuoto ja säilytetään tasapuoliset toimintaedellytykset kolmansien maiden yritysten kanssa.

- (10) Rakenteelliset ja institutionaaliset uudistukset, jotka lisäävät kilpailua hyödykemarkkinoilla, edistävät resurssitehokkuutta, parantavat liiketoimintaympäristöä ja julkishallinnon laatua, [oikeusjärjestelmien tehokkuus mukaan lukien](#), ovat tärkeitä euroalueen jäsenvaltioiden talouden sietokyvyn kannalta. Vankat talouden rakenteet estävät sen, että häiriöillä on merkittäviä ja pitkäaikaisia vaikutuksia tuloihin ja työvoiman tarjontaan. Ne voivat myös helpottaa finanssi- ja rahapolitiikan toimintaa, hillitä eroja erityisesti laskusuhdanteissa ja luoda suotuisimmat olosuhteet kestäväälle ja osallistavalle kasvuille. Erityisesti maakohtaisissa suosituksissa kuvattujen rakenneuudistusten parempi koordinointi ja toteutus voi luoda myönteisiä heijastusvaikutuksia kaikissa jäsenvaltioissa. Tältä osin kansallisilla tuottavuuskomiteoilla voi olla tärkeä rooli uudistusten omistajuuden lisäämisessä ja toteutuksen parantamisessa. Uudistuksia tarvitaan myös, jotta voidaan vastata kiireellisiin pitkän aikavälin haasteisiin, kuten ilmastosiirtymään ja teknologiseen muutokseen. Tuottavuuden kasvua voi osaltaan edistää myös sisämarkkinoiden yhdentymisen syventäminen, joka on osoittautunut merkittäväksi kasvun ja jäsenvaltioiden välisen lähentymisen veturiksi.
- (11) Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarissa esitetään 20 periaatetta, joilla edistetään yhtäläisiä oikeuksia ja pääsyä työmarkkinoille, oikeudenmukaisia työoloja sekä sosiaalista suojelua ja sosiaalista osallisuutta. Sen tarkoituksena on ohjata ylöspäin tapahtuvaa lähentymistä kohti parempia työ- ja elinoloja. Vahvemmat ja osallistavammat taloudet ja yhteiskunnat voivat puolestaan parantaa unionin ja euroalueen häiriönsietokykyä. Uudistukset ja investoinnit osaamiseen, työelämän siirtymiin ja tehokkaampaan sosiaaliseen suojeluun ovat myös tärkeitä, jotta voidaan tukea oikeudenmukaista ja tasapuolista siirtymistä vihreään ja digitaaliseen talouteen. Pilarin täysimääräinen täytäntöönpano kaikilla tasoilla kunkin tahon toimivaltuudet asianmukaisesti huomioon ottaen on olennaisen tärkeää ylöspäin tapahtuvan lähentymisen edistämiseksi.
- (12) Uudistukset, joilla lisätään työmarkkinoille osallistumista, edistetään laadukkaiden työpaikkojen luomista, tuetaan onnistuneita työmarkkinasiirtymiä, vähennetään segmentoitumista ja edistetään työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua, voivat auttaa vauhdittamaan osallistavaa kasvua, parantamaan talouden häiriönsietokykyä ja automaattista vakauttamista, vähentämään eriarvoisuutta ja puuttumaan köyhyyteen ja sosiaaliseen syrjäytymiseen. Yksilöllinen tuki työpaikan vaihtoon, koulutus ja uudelleen koulutus ovat keskeisessä asemassa edistettäessä työnhakijoiden ripeää paluuta työmarkkinoille. Laadukkaan koulutuksen saatavuus koko eliniän edellyttää riittäviä investointeja inhimillisen pääoman ja taitojen parantamiseksi, myös digitaalisessa ja vihreässä siirtymässä. Se parantaa osaltaan työllistettävyyttä, tuottavuutta ja innovointikapasiteettia, nostaa palkkoja keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä ja lisää euroalueen häiriönsietokykyä. Työsuhdeturvalainsäädännössä on säädettävä oikeudenmukaisista ja säällisistä työoloista kaikille työntekijöille erityisesti työllisyyden uusien epätyypillisten muotojen yhteydessä. Nämä uudet työsuhdemallit tuovat mukanaan paitsi uusia mahdollisuuksia myös haasteita, jotka liittyvät työsuhdeturvaan ja sosiaaliseen suojeluun. Tulokselliset ja kestävät sosiaalisen suojelun järjestelmät ovat myös olennaisen tärkeitä, jotta voidaan varmistaa riittävä toimeentulo ja laadukkaiden palvelujen saatavuus.

Eläkeuudistuksilla ja työ- ja yksityiselämän tasapainottamiseen tähtäävillä politiikkatoimilla voidaan merkittävästi edistää työmarkkinoille osallistumista ja näin turvata Euroopan sosiaaliturvajärjestelmien kestävyys pitkällä aikavälillä. Siirrettäessä verotuksen painopistettä pois työn verotuksesta voisi olla hyödyllistä keskittyä erityisesti pienituloisiin ja kotitalouksien toisiin tulonsaajiin. Työmarkkinaosapuolten osallistuminen työllisyys-, sosiaali- ja talousuudistuksiin on ratkaisevan tärkeää niiden omistajuuden vahvistamiseksi ja uudistusten toteutuksen tukemiseksi.

- (13) Euroalueen finanssisektorin yleinen vakaus on parantunut kriisin jälkeen, mutta haavoittuvuuksia on vielä jäljellä. Yrityksillä ja kotitalouksilla on paljon velkaa useissa maissa, ja monissa tapauksissa kansallisissa verojärjestelmissä suositaan edelleen velanottoa. Tarve mukauttaa pankkien liiketoimintamalleja, alhainen korkotaso ja muiden rahoitusmuotojen aiheuttama koventunut kilpailu tuottavat edelleen paineita pankkien kilpailukyvyille. Riskien vähentämisessä on edistytty jatkuvasti, erityisesti järjestämättömien lainojen vähentämisessä. Siellä missä järjestämättömien lainojen osuus on edelleen melko suuri, tarvitaan kuitenkin lisätoimia. Kaikkien jäsenvaltioiden olisi otettava käyttöön asianmukaisia toimenpiteitä, joilla estetään järjestämättömien lainojen kertyminen. Komissio esitti maaliskuussa 2018 riskienvähentämissäpaketin, jotta voidaan sekä puuttua vanhoihin järjestämättömiin lainoihin että estää niiden tuleva kertyminen. Osana järjestämättömiä lainoja koskevia lainsäädäntötoimenpiteitä annettiin huhtikuussa 2019 asetus⁵, jolla otetaan käyttöön ns. lakisääteinen vakavaraisuutta tukeva varautumisjärjestely. Sillä rajoitetaan riskiä, että tulevien järjestämättömien lainojen luottotappiovaraukset eivät ole riittäviä. Järjestämättömien lainojen ongelman ratkaisemisessa olisi päästävä eteen päin, ja erityisesti tällaisten lainojen jälkimarkkinoita koskevan direktiiviehdotuksen käsittelyssä olisi edistytävä. Kuten komission heinäkuussa 2019 antamassa rahanpesun torjuntaa koskevassa tiedonannossa⁶ korostetaan, unionissa tarvitaan kattavampi lähestymistapa rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaan, jotta havaittuihin rakenteellisiin puutteisiin voidaan puuttua. Tämä edellyttää erityisesti parempaa sääntöjen noudattamista ja parempaa valvontaa, jotka edellyttävät yhdenmukaisempia EU:n toimia.
- (14) Pankkiunionin perustamisessa on edistytty muun muassa sopimalla yhteistä kriisinratkaisurahastoa tukevan yhteisen varautumisjärjestelyn käyttöönotosta, mutta työ on edelleen kesken. Korkean tason työryhmä on perustettu jatkamaan teknistä työtä eurooppalaisen talletussuojajärjestelmän perustamista koskevien poliittisten neuvottelujen aloittamiseksi. Tämä työ on saatettava päätökseen, kun otetaan huomioon eurooppalaisen talletussuojajärjestelmän merkitys vakaalle pankkiunionille ja EMUn laajemman rakenteen puitteissa. Tämä edellyttää, että käsitellään kaikkia osatekijöitä, joilla Euroopan pankkialan vakautta ja tehokkuutta voidaan edistää. Komissio on toteuttanut kaikki ilmoitetut pääomamarkkinaunioniin perustamiseen liittyvät toimet. Yksittäiset lainsäädäntöasiat eivät kuitenkaan aina ole saaneet konkreettista tukea, ja tarvitaan uusia toimia pääomamarkkinaunionin

⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/630, annettu 17 päivänä huhtikuuta 2019, asetuksen (EU) N:o 575/2013 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse järjestämättömiin vastuisiin liittyvien tappioiden kattamisen vähimmäisvaatimuksista (EUVL L 111, 25.4.2019, s. 4).

⁶ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaa koskevan EU:n kehyksen täytäntöönpanon parantamisesta (COM(2019) 360 final, 24.7.2019).

perustamisen oikeudellisten, verotuksellisten ja sääntelyyn liittyvien esteiden poistamiseksi. Erityisesti on paneuduttava rahoituksen saatavuuteen, maksukyvyttömyysmenettelyihin, valvontaan ja eroihin verotuksessa. Lisätoimet ovat tarpeen myös EU:n valvonnan tehostamiseksi. Kansallisten valtionvelkakirjamarkkinoiden roolia ja toimintaa on arvioitava, jotta voidaan ottaa huomioon muun muassa pankkien ja valtion välisen yhteyden negatiiviset vaikutukset.

- (15) EMUn rakenteen vahvistaminen edellyttää joulukuussa 2019 pidetyn eurohuippukokouksen julkilausumassa määriteltyjen toimien toteuttamista ensisijaisena asiana. Niitä on täydennettävä toteuttamalla komission ehdotukset, joissa esitetään lisätoimia EMUn viimeisteleminen. Kesäkuussa 2019 annetussa tiedonannossa ”Euroopan talous- ja rahaliiton syventäminen: Tilannekatsaus neljän vuoden kuluttua viiden puheenjohtajan kertomuksesta” arvioidaan nykytilannetta ja hahmotellaan osa-alueita, joihin uudistuspyrkimykset olisi keskitettävä lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä. Talousunionin suhteen on edistytty jonkin verran, ja euroalueen lähentymistä ja kilpailukykyä edistävästä talousarviovälineestä on päästy poliittiseen yhteisymmärrykseen. Keskustelut Euroopan vakausmekanismin välineistön parantamisesta ja sen perussopimuksen tarkistamisesta ovat käynnissä. Neuvostossa ei kuitenkaan ole keskusteltu euroalueen julkisen talouden vakauttamisjärjestelystä eikä euroalueen talouden ohjausjärjestelmän uudistamisesta. Komissio aikoo ehdottaa eurooppalaista työttömyysvakuutusjärjestelmää, jotta kansalaisia voidaan suojella paremmin talouden häiriötilanteissa.
- (16) Talous- ja rahaliiton viimeistely johtaisi parempiin makrotaloudellisiin tuloksiin. Keskenäinen talous- ja rahaliitto haittaa rahoitusalan yhdentymistä. Tämä rajoittaa mahdollisuuksia rahoittaa kipeästi kaivattuja investointeja, joilla edistetään osallistavaa, tuottavaa, kestävää ja vakaata taloutta. Keskenäinen talous- ja rahaliitto haittaa myös rahapolitiikan sujuvaa välittymistä koko euroalueella ja rajoittaa Euroopan kykyä päättää taloutensa kohtalosta. Lisäksi julkisen talouden keskitetyn vakauttamisjärjestelyn puuttuminen heikentää merkittävästi suhdanteita tasaavaa euroalueen yhteistä rahoituskapasiteettia. Kun on siirrytty hallitustenvälisiin ratkaisuihin, EU:n tasolla ei ole asianmukaista vastuuvollisuutta. Tämän vuoksi euroalueen elinten ohjaus- ja hallintojärjestelmien parantaminen olisi olennaisen tärkeää demokraattisen vastuuvollisuuden lisäämiseksi. Talous- ja rahaliiton vahvistaminen on keskeisessä asemassa, kun pyritään lisäämään Euroopan unionin painoarvoa maailmassa, kehittämään euron kansainvälistä asemaa ja edistämään avointa, monenvälistä ja sääntöihin perustuvaa maailmantaloutta. On tärkeää, että näistä asioista käytävä keskustelu on jatkossakin euroalueen ulkopuolisten jäsenvaltioiden näkökulmasta avointa ja läpinäkyvää ja että siinä otetaan unionin sisämarkkinat kaikilta osin huomioon,

SUOSITTAA, että euroalueen jäsenvaltiot toimivat jäsenvaltiokohtaisesti ja yhdessä euroryhmän puitteissa vuosina 2020–2021 seuraavasti:

1. niissä euroalueen jäsenvaltioissa, joilla on alijäämäinen vaihtotase tai suuri ulkomaanvelka, jatketaan uudistuksia kilpailukyvyn parantamiseksi ja ulkomaanvelan vähentämiseksi; niissä euroalueen jäsenvaltioissa, joilla on suuri vaihtotaseen ylijäämä, vahvistetaan palkkojen nousua tukevia ehtoja työmarkkinaosapuolten asemaa kunnioittaen ja toteutetaan toimenpiteitä, joilla edistetään julkisia ja yksityisiä investointeja; edistetään kaikissa jäsenvaltioissa tuottavuutta parantamalla liiketoimintaympäristöä ja instituutioiden laatua ja parannetaan talouden häiriönsietokykyä kehittämällä tavara- ja palvelumarkkinoiden

toimintaa erityisesti sisämarkkinoita syventämällä; tuetaan oikeudenmukaista ja osallistavaa siirtymistä kilpailukykyiseen vihreään ja digitaaliseen talouteen sekä julkisten että yksityisten aineellisten ja aineettomien investointien avulla;

2. harjoitetaan varovaista politiikkaa julkisen velan saattamiseksi uskottavasti kestäväälle lasku-uralle raskaasti velkaantuneissa jäsenvaltioissa; niissä jäsenvaltioissa, joiden rahoitusasema on suotuisa, käytetään julkisen talouden liikkumavaraa laadukkaiden investointien edistämiseen; talousnäkymien mahdollisesti heikentyessä toteutetaan kasvua tukeva finanssipolitiikan kokonaisviritys samalla kun harjoitetaan kaikilta osin vakaus- ja kasvusopimusta noudattavaa politiikkaa, jossa otetaan huomioon maakohtaiset olosuhteet ja mahdollisuuksien mukaan vältetään myötäsyklisyyttä sekä ollaan valmiita koordinoimaan toimenpiteitä euroryhmässä; parannetaan kansallisten julkisen talouden kehysten toimivuutta ja julkisen talouden laatua sekä toteutetaan kasvua suosivia verotoimenpiteitä ja muita asiaankuuluvia julkisen talouden toimenpiteitä, joilla edistetään kestäväää taloutta; tuetaan ja toteutetaan EU:n toimia aggressiivisen verosuunnittelun torjumiseksi ja puututaan kilpailuun alhaisimmasta yhtiöverotuksesta;
3. vahvistetaan koulutusjärjestelmiä ja lisätään investointeja osaamiseen; tehostetaan aktiivista työvoimapolitiikkaa, jolla tuetaan työmarkkinoille integroitumista ja onnistuneita työmarkkinasiirtymiä, muun muassa digitaalsiin ja vihreisiin työpaikkoihin; edistetään muun muassa naisten osallistumista työmarkkinoille osallistumista ja siirretään verotuksen painopistettä pois työn verotuksesta erityisesti pienituloisten ja kotitalouksien toisten tulonsaajien osalta; tuetaan laadukkaiden työpaikkojen luomista ja oikeudenmukaisia työehtoja ja -oloja sekä puututaan työmarkkinoiden segmentoitumiseen; parannetaan pääsyä riittäviin ja kestäviin sosiaalisen suojelun järjestelmiin; lisätään työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun tuloksellisuutta ja edistetään keskitettyjä työehtosopimusneuvotteluja;
4. viimeistellään pankkiunioni aloittamalla poliittiset neuvottelut eurooppalaisesta talletussuojajärjestelmästä, toteuttamalla toimia kriisinhallinnan parantamiseksi, tarjoamalla likviditeettiä kriisinhallituksen yhteydessä ja ottamalla käyttöön yhteistä kriisinhallitusrahastoa tukeva varautumisjärjestely; vahvistetaan EU:n sääntely- ja valvontakehystä muun muassa vahvistamalla rahanpesun torjuntaa koskevien sääntöjen valvontaa ja täytäntöönpanoa; edistetään yksityissektorin suuren velkamäärän hallittua vähentämistä muun muassa muuttamalla verotusta niin, että se ei suosi velanottoa; mahdollistetaan euroalueen pankeille järjestämättömien lainojen nopean vähentämisen jatkaminen ja estetään niiden kertyminen; lisätään pyrkimyksiä pääomamarkkinaunionin viimeistelemiseksi;

5. edetään kunnianhimoisesti talous- ja rahaliiton syventämisessä, toteutetaan nopeasti joulukuussa 2019 pidetyn eurohuippukokouksen julkilausumassa määritetyt toimet ja edistetään kaikkia muita näkökohtia euron kansainvälisen aseman vahvistamiseksi ja Euroopan unionin taloudellisten etujen ajamiseksi maailmanlaajuisesti; syvennetään talous- ja rahaliittoa ja lisätään sen demokraattista vastuuvollisuutta kaikilta osin unionin sisämarkkinoita kunnioittaen sekä avoimella ja läpinäkyvällä tavalla suhteessa euroalueen ulkopuolisiin jäsenvaltioihin.

Tehty Strasbourgissa 17.12.2019

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*